

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.
 Fiókkiadóhivatalok: Zomborban: Gombos F. Berta dohány-
 tőzsdéjében. Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedés-
 ben. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson:
 Rosenberg A. cégnél.
Politikai lap.

Alapította:
LATINOVITS PÁL.
 Felelős szerkesztő:
PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:
 Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K
 Tanítókknak, aljegyzőknek, írásokknak, földműveseknek és szer-
 nyebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 8 kor. félévre 4 kor.
 negyedévre 2 kor.
Megjelenik hetenként.

Az olasz kérdés.

Az olasz kérdés természetszerűen erősen növeli a háború izgalmait. Midőn e sorokat írjuk, még nem tudjuk, hogy Olaszország hivatott tényezői miként határoztak. De bármiként történjen a döntés, Németország és Ausztria-Magyarország nyugodtan tekint a fejlemények elé.

Gróf Tisza István és az ő nyomán a német birodalmi kancellár hitelesen kijelentették, hogy az Olaszországgal való béke és tartós jóviszony érdekében olyan concessiót tettek, mely Italia igényeinek kielégítésére alkalmasak. Ha a központi szövetséges ajánlatát az olaszok mégis elutasítanák, ez szomorú jele lenne, hogy az entente hatalmak mesterkélten ugratásainak felültek.

Németország és a monarchia mindent megtett, hogy Olaszország barátságát és a vele való szövetségi viszonyt továbbra is biztosítsa. Ha ebben a viszonylatban mégis bajok támadnának, a felelősség nem minket terhel.

Mi nyugodtan nézhetünk a jövő elé, mert velünk az igazság és az erő.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Zombor, 1915. május 18. (Saját tudósítónktól.) Bács Bodrogvármegye közigazgatási bizottsága Purgly Sándor főispán elnöklésével ma tartotta havi ülését, melyen az elnökön kívül jelen voltak: Scultéty Ferenc alispán, dr. Szabovlyevits Dusan főjegyző, Fodor Mihály kir. pénzügyigazgató, dr. Deák Béla főügyész, Faragó János kir. tanfelügyelő, Gramling Kornél kir. főügyész-helyettes, dr. Frank Mihály árvaszéki elnök, Fuchs István műszaki tanácsos, Balku Gyula közgazdasági előadó, Skála Ferenc főállatorvos, Schick Ernő jegyző, dr. Lebach László, dr. szapári Récsy Ede, dr. Molnár Károly, dr. Vojnovits Vladán.

A közadózás állapotáról Fodor Mihály kir. pénzügyigazgató ezeket jelentette: Áprilisban befolyt:

Egyenes adóban: Az 1915. évi április hónapban befizetett 246784 k 66 f. Az 1914. évi április hónapban 159280 k 33 f. Az elmúlt hónapban több 87504 k 33 f. Az 1915. évi január hó 1-től április hó végéig befizetett 2215180 k 26 f. A múlt év hasonló időszakában 2219949 k 74 f. Ez évben kevesebb 4769 k 48 f.

Hadmentességi díjban: Az 1915. évi április hónapban befizetett 1773 k 10 f. Az 1914. évi április hónapban 2935 k 10 f. Az elmúlt hónapban kevesebb 1162 k. Az 1915. évi január hó 1-től április hó végéig befizetett 8784 k 70 f. A múlt év hasonló időszakában 24627 k 69 f. Ez évben kevesebb 15842 k 99 f.

Bélyeg- és jogilletékben: Az 1915. évi április hónapban befizetett 201759 k 86 f. 1914. évi április hónapban 320385 k 93 f. Az elmúlt hónapban kevesebb 118626 K 07 f. Az 1915. évi január hó 1-től április hó végéig befizetett 660836 k 71 f. A múlt év hasonló időszakában 1230518 k 42 f. Ez évben kevesebb 569681 k 71 f.

Fogyasztási és italadóban: 1915. évi április hónapban befizetett 115942 k 46 f. 1914. évi április hónapban 123333 k 59 f. Az elmúlt hónapban kevesebb 7391 k 13 f. Az 1915. évi január hó 1-től április hó végéig befizetett 417819 k 63 f. A múlt év hasonló időszakában 481135 k 13 f. Ez évben kevesebb 63315 k 50 f.

Tanítói nyugdíjban: 1915. évi április hónapban befizetett 13101 k 46 f. Az 1914. évi április hónapban 15120 k 30 f. Az elmúlt hónapban kevesebb 2018 k 84 f. Az 1915. évi január hó 1-től április

hó végéig befizetett 82694 k 81 f. A múlt év hasonló időszakában 99142 k 94 f. Ez évben kevesebb 16448 k 13 f.

A közegészségügy állapotát dr. Spitzer István főorvos ekként ismertette:

Április hó közegészségügyi viszonyai még mindig a balkáni haderő egy részének vármegyénkben való tartózkodásának hatása alatt állottak.

A kiütéses hagymáz Ujzivatcon jelentkezett 5 esetben, négy katonánál és egy polgári egyénél. Előzőleg két kiütéses hagymázban szenvedő katonát az ujverbázi tartalék kórházba szállítottak.

A kiütéses hagymáz jelenleg még Kulán 5 és Titelen 1 esetben jelentkezett.

A hólyagos himlő már nagyobb mértékben terjedt el. Jelenleg Temerin, Begecs, Ujverbász, Overbász, Szenttamás, Turia, Bácsföldvár, Csurog, Nádalya, Zsablya, Ópalánka, Borócz vannak fertőzve.

Nagymértékben lépett fel a himlő Szenttamáson, a hol eddig 72 megbetegedés történt. Az elrendelt intézkedések remélhetőleg rövidesen megszüntetik a járványt. Valamennyi himlő beteg a járványkórházban szigorúan elkülönített és az egész lakosság újra oltása elrendeltetett.

A kolera Szatapáron 12, Szilbereken egy megbetegedéssel jelentkezett. A betegséget sikerült csirájában mindkét helyen elfojtani.

A többi betegségek a szabott határokat, — a hagymázon kívül — nem lépték túl.

A hasi hagymáz 27 községben 34 esettel jelentkezett, a régiakkal együtt ápolatott 238. Ezek közül gyógyult 18, meghalt 9, ápolás alatt maradt 212.

Ezek közül 171 katoná. A polgári lakosságban járványszerűleg Bácsujfalun 7, Ókéren 7, Obecsén 10 esettel lépett fel.

Járványos agy és gerincvelőlob Obecsén 2 esettel jelentkezett, a régiakkal együtt 5 volt ápolás alatt. Jelenleg Obecsén 2, Szivatcon 1, Tiszaiszvánfalván 1 beteg van.

Kanyaró 30 községben 335 esetben jelentkezett, gyógyult 190, meghalt 80, ápolás alatt van 135.

Járványszerűleg a következő községekben lépett fel: Tiszaiszvánfalván 16, Bácsszentivánon 53, Monostorszegen 14, Csonoplyán 16, Bezdán 26, Kossuthfalván 25, Boldogasszonyfalván 22, Zsablyán 25 és Magyarankizsán 69 esettel.

Roncsoló toroklob 18 községben 35 esettel lépett fel, 19 gyógyult, meghalt 6, ápolás alatt van 10.

Vörheny 21 községben 45 esetben jelentkezett, a régiakkal együtt ápolás alatt volt 90. Ezek közül gyógyult 39, meghalt 8, ápolás alatt van 47.

Járvány szerűleg Tiszaiszvánfalván 16, Temerinben 5, Csonoplyán 26, Torzsán 8, Bulkeszi 9 esettel lépett fel.

A tanügyről Faragó János kir. tanfelügyelő ezt a jelentést terjesztette elő:

A vallás és közoktatásügyi miniszter a Regőcze községben ujjonnan szervezett áll. ovodához Stamerz Réz Róza okl. óvónőt rendes minőségben kinevezte.

A nem áll. tanítók és óvónők fizetésének az új törvények értelmében való rendezése céljából 4012 kor. a vármegye területén működő iparostanonciskolák folyó tanévi dologi és személyi szükségleteinek részben való fedezése céljából pedig az elmúlt hónapban 9730 korona államsegély lett kiutalványozva.

Végül jelenti, hogy az elmúlt hónapban hivatalosan meg lettek látogatva az ópalánkai, dunacsébi, dunagályosi, begecsi, ujfutaki, ófutaki, palánkai, zsablyai és sajkásgyörgyei népoktatási tanintézetek összesen 50 tanteremben. Az egyes helyeken észlelt hiányok orvoslása iránt az intézkedések megtörténtek.

A középítkezésekről Fuchs István műszaki tanácsos eme jelentést terjesztette elő:

A vármegye területén átvonuló állami közúton a folyó évben szükséges fedanyagra a kereskedelemügyi miniszter 45384 K 30 fillért engedélyezett, a vonatkozó részletes kavicsfelosztási kimutatás, a szállítás megkezdése végett vállalkozónak kiadatott.

Az engedélyezett trvh. utépitések közül:

1. A militics-gombosi ut 0—4 km. szakaszának hengerelése folyamatban van.

2. Az ujverbázi vasuti állomáshoz vezető trvh. közut kiskocka kövel leendő burkolási munkái pedig megkezdettek.

3. A bacs-bácsföldvárosi és a bacsalmás-szabadkai uton a még hátralékos munkák folytatására vállalkozók felhívtak.

4. Az ujvidék-szegedi trvh. közut 26, 700—36, 700 km. szakaszának kiépítésére a már két ízben meghosszabbított építési határidő még 1914. évi október hó 31 én járt le. Miután vállalkozó a már kiszállított anyagokat mind máig be nem építette s kevés a remény arra, hogy a vállalat a munkálatokat a nyár folyamán be fogja fejezhetni: a vármegye alispánja kereskedelemügyi m. kir. Minister Urhoz előterjesztést tett, hogy ezen elsőrangú stratégiai fontossággal bíró ujvidék-szegedi utnak mintegy 10 km. hosszú szakasza vagy házilag, vagy más uton sürgősen kiépítessék.

A palánka-ujvidéki és a palánkai kikötőhöz vezető utat a katonai hatóság teljesen helyreállította és jókarba hozta.

Kifogástalanul helyreállított továbbá a bacs-zsablya-titelli trvh. ut Temerin-sajkásgyörgyei szakasza is.

A katonaság által erősen igénybe vett ujvidék-pirosi és a dunagályos-petrőczy ut Petrőczön átvonuló szakaszai még javításra szorulnak, a zsablyai révhez vezető ut helyreállítása folyamatban van.

== Vármegyei közgyűlés. Bács Bodrogvármegye törvényhatósági bizottsága tavaszi rendes közgyűlését e hó 27-én, csütörtökön tartja meg. Számos fontos természetű ügy kerül a napirendre.

A második hadikölcsön.

Föltevésünkben nem csalódtunk. A második hadikölcsön sikerében tulszárnyalja az első.

Bácsme gyében a legszeleőbb rétegek részt kérnek a jegyzésből. A jelentkezések még tartanak. Egyelőre tehát csak a következő híreket kaptuk:

Cservenka. A jegyzések a második hadikölcsönre hazafias lelkesedéssel folynak. Az első két napon 93,000 koronát jegyeztek.

Szenttamás. A Szenttamási Első Takarékpénztár 100,000 koronát jegyzett a második hadikölcsönre. A jegyzések városzerte folynak.

Veprőd. Veprőd község a második hadikölcsönre 32,200 koronát jegyzett. A jegyzések eddigi eredménye 140,000 kor.

Zombor. A Bácsme gyei Gazdasági Egylet utján nagyobb jegyzések történtek a hadikölcsönre. Az egylet maga 10,000 kor., Törley Gyula nagybirtokos szintén 10,000 kor., K. Törley Margit 40,000 kor., a férje 10,000 kor., Kovács S. Tibor 10,000 kor., Magyar Jenő szabadkai nagybirtokos 10,000 kor., Inhoff titkár 100 kor. jegyzett. Az egylet vezetősége lelkes hangú felhívásban buzdította a gazdaköröket a jegyzésre, illetve a gazdák közt való ily irányu propagandára.

Ujvidék. A város a hadikölcsönre ujjab 250,000 kor. jegyzett. Az itteni pénzintézeteknél máris 1 milliónyi jegyzés történt.

Szabadka. Dr. Biró Károly udvari tanácsos, polgármester lelkes hangú felhívást intézett a lakossághoz második hadikölcsönre való tömeges jegyzésre.

A háboru.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor. A vármegye községeiből az alispánhoz beérkezett jelentések szerint a közigazgatási gépezet a folyton növekvő munkateher mellett is kifogástalanul működik.

Topolya. Az itteni vöröskeresztegylet május 9-én nagykeretű háborus délutánt rendezett. A hangverseny első szereplője *Langhoff* Ilona volt, aki alkalmi költeményt szavalt. *Helvey* Lajos a háboru hatásáról tartott érdekes előadást. *Nett* Irma tetszéssel fogadott zongorajátéka után *Barta* Janka igen ügyesen monologot adott elő. *Gonda* Simonné a tőle megszokott művészi erővel egy komoly és egy könnyebb dalt énekelt. Zajos tetszéssel fogadták *Rónai* Sándorné »Mikes Rodostón« című melodramáját, melyhez a zenét *L. Koch* Hajnalka játszotta megfelelő technikával. Majd élőképeket mutattak be.

Cservenka. A vöröskeresztegylet tagjainak száma rohamosan emelkedik. Néhány hónap alatt 125 új alapító tag lépett be, köztük *Lebach* Péter ötezer korona tagsági díjjal.

Veprőd. Községünkben a megvakult katonák részére a jár. főszolgabíró által megindított gyűjtésben eddig befolyt 770 kor., *Kováczik* állomási felvigyázó által rendezett büvészestély jövedelme címén az országos bizottsághoz beküldetett 146 K 87 f., már előbb beküldetett a központba 70 K, eddig e célra. Végösszegben tehát befolyt 986 K 87 f. A képviselőtestület elhatározta, hogy az elesett veprői hősök emlékéért megörökíti és pedig egy részint közadakozásból, részint községi hozzájárulásból létesítendő díszes emlékkutal, hogy a véghatározat indokolása szerint: »a békés, boldog fejlődés korszakának megindulását és folyását tárja elénk mindig az a forrás, melyet az oly hősiessen védett hazai föld, — hősi fiaik emlékére — nyújt.« A határozat létrejötté első sorban dr. *Faller* Alajos jegyzőnek köszönhető, ki a szép, hazafias eszme megpendítője volt.

Nemesmilitics. *Waisz* György községi jegyző a megvakult katonák országos bizottsága részére beküldött 283 koronát, ehhez hozzájárultak: *Rózsafüzér* társulat 10 k., *Nemesmilitics* községe 25 k., *Waisz* Györgyné 5 k., *Waisz* György 10 k., *Ernst* Lajos 30 k., *Vidákovich* Jenő 50 k., *Vidákovich* Ferenc 50 k., *Vujevich* Simon 60 k., *Kanyó* István 6 k., *Vidákovits* Ferenc (szindikusz) 5 k., *Knány* Péter 5 k., *Allaga* Dániel 5 k., *Karch* Péter 5 k., *Knézy* György 6 k., *Barasevický* Hugó 5 k., *Allaga* Gáspár 6 k.

HIREK.

A képviselőházból.

A hadi ülészak vége felé olyan törvényjavaslatot is tárgyaltak, mely a képviselőválasztások igazgató kérdésébe mélyen belenyúl. Ez a javaslat: »Az országgyűlési képviselőválasztások fölötti bíráskodásról szóló törvény módosítása.« Igen jó alkalom kínálkozott itt azoknak az érdekes élményeknek feltárlására, melyeket a jelöltek választására idején átélnek. A zászlókkal, jelvényekkel való visszaélések és némely lelkiismeretlen vendéglősnek raffinált becsapásait kiáltó színekkel ecsetelte *Polónyi Géza*. Beszédének hallatára és a többi szónokok fejtegetései során eszünkbe jutottak azok a »szép stílik«, amelyeket néhány apatini vendéglős a választások idején elkövetett.

Pénteken már a korai órákban bent volt a Házban *Purgly* Sándor főispán. *Báró Vojnits* Istvánnal, *Szutrély* Lipóttal és *Janiga* Jánossal volt előre megállapított találkozás. Mivel a vezér kissé késétt, *Szutrély*vel tárgyalt hosszasan. Bajai közügyekről esett a szó; olyanokról is, melyek a legközelebbi városi közgyűlés napirendjére kerülnek. *Szutrély* ugyan távol tartja magát a városi közigazgatástól, de mivel a helyi viszonyoknak alapos ismerője s mert a bajai pártpolitikai küzdelmekben részt nem vesz s így elfogulatlan bírálója az eseményeknek, az ő véleménye a főispán előtt döntő sullyal bír.

Később *Janiga* Jánossal tárgyalt a főispán. Természetes, hogy most már szabaddai közkérdések nyomultak az eszmecsere terére. Ezek közül leginkább egy olyan ügy

foglalta le őket, melynek kedvező elintézése elsődrendű érdeke a szabadkai gazdáknak. Nagyfontosságát misem jellemzi jobban, mint az, hogy *Janiga* a beszélgetés után a miniszteri szobák felé sietett s az egyik miniszternek bejelentette *Purgly* megjelenését. Mielőtt a főispán az illető miniszternél megjelent, igen behatóan tárgyalt az időközben megérkezett báró *Vojnits* Istvánnal. Most már persze vármegyei dolgok kerültek előtérbe. Különösen olyanok, melyek a május 27-iki rendes közgyűlést foglalkoztatják. Minthogy egyik-másik ügybe a kormányznak is lesz beleszólása, a főispán *Vojnits* báró társaságában fölkereste a miniszterelnököt, hogy az ő felfogását is megismerje.

A jobboldali folyosó egyik pamlagán ült báró *Hammerstein* Richárd. Több külföldi lapot olvasott. Mint a gazdasági és pénzügyi politika egyik jeles szakembere, a politikai rovatokon kívül a közgazdasági közleményeket is behatóan olvasta. Különösen a »*Münchener Neueste Nachrichten*«-nek a »*Meraner Zeitung*«-ból átvett az a híre ragadta meg a figyelmét, amely a magyar hadikölcsönkötvények szövegével foglalkozik. Ez a közlemény csodálkozással állapítja meg, hogy a kötvényekben a francia és angol nyelv is szerepel.

— Én nem találok ebben megütközni valót — jegyezte meg a képviselő e sorok írója előtt, — mert hiszen vannak a monarchiában olyanok is, akik a francián és angolon kívül más nyelven nem beszélnek s így, ha a jegyzésben részt vesznek, a föltételeket közvetlenül akarják megismerni.

Latinovits Frigyes, a Ház legszorgalmasabb főrend-látogatója egy csoport előtt érdekesen nyilatkozott az olasz helyzetről. A társaságot később szaporította gróf *Wilczek* Frigyes volt főispán és *Latinovits* Endre. A miniszterelnök titkára — persze főnöke megbízásából — épp akkor közölte az egyik félhivatalossal a legfrissebb olasz hírt.

Egy másik csoportban *Zákó* Milán fűzött kommentárt néhány háborus eseményhez. Fölfogása igen sok esetben helytálló. Hiszen két kitűnő altábornagy társaságában szűrcsöli uszonnakávéját délutánoként a Hangliban s így katonai szakértelme erősen fejlődik.

Az ellenzéki folyosón *Fernbach* Károly és *Lovász* Márton nagyobb társaságban vitték a szót. Némelyek csodálkoztak, hogy *Fernbach* előző napon, *Szmrecsányi* interpellációja alkalmával, amikor *Adanovich* volt képviselő ügyét is tárgyalták, kedvezőtlen megjegyzéseket tett az ujvidéki főispánnak e kérdésben való magatartására. (Az ujvidéki főispán ugyanis sógora *Fernbach*nak.)

— Politikában nem ismerem családi szempontokat! — volt a válasz.

Szombaton és *hétfőn* és *kedden* folytattak a képviselőválasztások fölött bíráskodásról szóló javaslatot. A hétfői ülésnek történelmi jelentőséget adott *Andrássy* grófnak az olasz kérdésben előadott interpellációja és *Tisza* grófnak erre adott válasza. Az ülésterem, mely a délelőtt folyamán üres volt, erre az alkalomra megtelt. A bácskaiak közül bent voltak: *Zákó* Milán, *Falcione* Árpád, báró *Vojnits* Sándor és *Dungyerszky* Bogdán.

Szerdán vége szakadt az érdemleges tárgyalásoknak. Néhány kisebb jelentőségű interpellációt terjesztettek még elő. *Apponyi* és *Polónyi* a külügyi helyzetre vonatkozó interpellációjuktól elállottak, mert belátták, hogy a jelen pillanat nem alkalmas erre.

A bácskai honatyák ezen az utolsó napon meglehetősen nagy számban jöttek össze. Az első közt volt báró *Vojnits* Sándor. Ő volt a soros munkapárti alelnök; neki kellett egynémely pártbeli intézkedést megtenni. Majd egymásután jöttek: báró *Vojnits* István, *Zákó* Milán, *Dungyerszky*

Bogdán, dr. *Falcione* Árpád (akinek az igazságügyminiszterrel volt értekezni valója), *Evetovits* János, gróf *Széchenyi* Emil, *Ivánovits* Iván, és *Ertl* János. *Evetovits* és *Dungyerszky* a vezért vették közre s vármegyei dolgokban tárgyaltak vele. *Zákó* Milán *Evetovics*csal szeretett volna beszélgetni, de mert kolegája a »kegyelmes«-sel volt elfoglalva, a lépcsőzet felé kanyarodott. És nem hiába. Egy feltűnő szépségű, elegáns asszonnyal találkozott, akit a képviselő családja részére fentartott karzatra kísért, s ott maradt mellette, míg az elnök az ülést be nem rekesztette. (A történeti hűségnek tartozunk annak megállapításával, hogy az ülés csak 15 percig tartott.)

Időközben egy nagyobb csoport támadt a jobboldali folyosó felső szélén. Ebben *Evetovits* János és *Dungyerszky* Bogdán vitték a szót. Az aktuális külpolitikai kérdéseket vitatták, miközben *Dungyerszky* tréfásan mondta:

— No, most már én is bevonulhatok.

— Hiszen még nem sorozzák a 42—50 éveseket — nyugtatta meg valaki.

— Nem is ez az évfolyamsorozat nyugtalanít engem — válaszolta az óbcesei követ — én már túl vagyok az ötvenen.

— Hát akkor miért a félelem? — kérdezte valaki.

— Mert most már ötventől *hatvanig* fognak sorozni.

— Sőt még tovább — szölt közbe *Evetovits*.

— ?! ?! — A társaság tagjai nagyokat néztek a palánkai képviselőre, aki látva a nagy ijedelmet, sietve egészítette ki mondatát:

— Hatvantól — Miskolcig fognak ezentul sorozni.

De azután össze is szedte sátorfáját és menekült a terembe.

Pünkösöd királynéja.

Bécs, 1915. május 15.

Van egy név, a mely minden édességet, szépséget és kedvességet oly módon egyesít önmagában, hogy azt szavakkal kifejezni nem lehet. Ennek a névnek kimondása rezgésbe hozza szívünk leggyengébb húrjait. Ez a név boldogsággal, édességgel tölt el bennünket. Eme név rég elmúlt életünkben sok kedves emléket idéz fel; ez az a név, melyhez gyermekségünk ezer édes emléke kulcsol. Ez azon név, mely a keserűség szenvedéseivel teli életünkben nem egyszer öröm és hála könnyeket csal szemünkbe. Ez a kedves név az »édesanya.« — Valóban itt e földön az édesanyánál jobb teremést, odaadóbb szívet, önfeláldozóbb lelket találni nem lehet. Az ő szeméje egész háttérbe vonul; mindenben, mindennél, mindig csak gyermeke. Midőn gyermekének jólétéről és üdvösségéről van szó, még önmagát is elfelejti. Ilyen körülmények közt minden áldozatra kész. — Elmenne az édesanya a mostani borzalmas világháborúba, csak hogy a golyók zápora közt fiát megvédje; az édesanya e szomorú napokban a tenger hullámai közé vetné magát, csak hogy fiát annak habjaiból kimentse; elmenne a legborzasztóbb betegségekkel megfertőzött hadikórházba, csak hogy halálos sebekből vérző fiát az életnek ismét megnyerje. És ha mindezt nem teheti idegen földben pihenő hős fia emlékéért szívének fájdalomtengerében örökké őrizi. — Ilyen az anya, ilyen az anyai szív!

E mennyei erények után, hol van az a gyermek, ki háládatlan volna édes szülőjével szemben? Ilyen nem létezhetik. Ha pedig van, nem méltó a nevére.

Husvét vasárnapján jött fel egy magyar anya Székesfehérvárról, hogy fiát kórházamban meglátogassa. Bevezettem hős fiához, ki a csataterén mindkét lábát elveszítette. Anyát így sirni még nem láttam. Szóhoz nem jutott, fájdalomában zokogva ráborult fiára, ölelte, szókoltta... Édesanya volt. —

Könybe borultak szemeim, zokogott az egész terem ezen a jeleneten. Eszembe jutottak a köllőnek igaz szavai:

Édes anyám — — —
Csak te szeretsz mindakét világon.

Ki ne gondolna az anyáknak ezreire most, kik aggódva, szomorú fátyollal gyászba borulva

sietnek a május esti harangszóra a »szomorúak vigasztalójához,« Mária-hoz, a fájdalom tengeréből a mennyei trónuson ülő legnagyobb, legszebb anyához, hogy ott enyhületet vigaszt nyerjenek?...

Mennyi zarándokcsoport szokott ilenkor a pünkösdi ünnepek alkalmával a szép Bácskából Gyúdre menni Pünkösdi királynéjához hogy neki tiszteletét bemutassa. — Emlékszem kis iskolás koromban én is részt vettem annyámmal ily tisztelegő menetben és azóta is többször jártam már ott, hol a szűz anya kegyoltáránál szűz misét hoztam neki áloozatul. — Azt mondták gyerekkoromban az öregek, hogyha odaérünk örömtől sugárzó lesz a kegykép arca, és ha bucsut mondunk majd neki, elszomorodik... Így beszéltek ezt a jó bucsusok.

Május elsején kint voltam a bécsi nagy központi temetőben, hol a hős katonáknak külföldön sírkertjük van. Itt alusszák örök álmukat. Sok édes magyar testvérünk is itt pihen álmadozva édes álmokat szép hazánkról, édes Magyarországról, melynek védelmében halálos sebeket kaptak. Álmadoznak kezeiket összetéve a többi idegen földben pihenő testvéreinkkel jóanyjukról suttogó ajkukon a költőnek szavaival:

Mikor egy-egy csillag támad,
Mélyen elfog a bú bánat,

Édes anyám drága képe
Reszket ott a csillag fénybe,
Addig nézem jó anyámat,
Míg a szemem könybe lábad...

Az egyik sír fölött igen megható emléket láttam. Egy szomorú madonnát, e fölirattal »Noch nie ist di Sonne untergegangen, um nicht wieder aufzugehen!...«

E szomorú madonnát odaképzem a gyűdi kegyoltárra, oda valamennyi templom májusi kápolnájába ahol a bucsuzóknak mindeneste e biztató szavakat suttogja: »még soha nem nyugodott le a nap, hogy ismét föl ne keljen...«

Mintha már éreznek édes hazánkra tornyosult sötét felhőkben a fölkelő tavaszi napsugár áldásait. Május 2-ika óta Mária lobogókat lengedezve magyar himnusz énekeinek katonáink a Kárpátok bércein. Nincs ellenség magyar földön. Jó anyáink szünni nem tudó imádsága Mária trónusánál üdvre talál.

Most is szemem előtt van a trónörökösné, Zita főhercegnő főnöke alakja, a mint mult szombaton, e hó 8-án születése évfordulójának előestéjén kórházunkba jött sebesült katonáink látogatására. Első útja a kápolnába vezetett, a hol leborult májusi oltárunk elé és imádkozott. Tán lélekben maga mellé gondolta három kis gyermekét, kikkel — kis kacsókat összetéve — együtt imádkozott férjéért, annak jövőre országaiért...

Ilyen anyáknak képzem valamennyi magyar anyát, kiknek ajkáról — kisdedeikkel együtt — a béke himnusza száll a májusi oltár virágain keresztül, ahhoz, ki nekünk megadja azt a »jobb kort, mely után buzgó imádság epedez százezrek ajakán.«

Igy imádkozott két ezeréves ezelőtt az anyák legszebb mintaképe, a szomorúak anyja a tanítványokkal az Úr menyemenetelétől Pünkösdig az Erősség lelkéhez. — Megjött az Úr ihlete tüzes nyelvek alakjában az egyszerű felénk halászokat hős apostolokká avatva, szűz Anyánkat, Mária pedig a Pünkösdi királynéjává koronázva. — Mária a magyarok Védőasszonya. Ezer év óta a miénk. Szt. István az ő kezeibe ajánlotta ezt az országot. Óhózá szól ájtatos imánk, hogy az erősség lelkét esdekelje le számunkra e szomorú napokban.

A magyarok védőasszonya pedig, mintha látnám, mily biztatván int felénk a költőnek ajakával:

Ó szép, dicső hon, magyarok hazája!
A teljesülés áldott küszöbén
Figyelj anyádnak ezredes szavára
Kettő tesz nagygyá: Isten és vére!

Berger Antal
tábori lelkész.

Alügyészi helyettesítés. A dr. Csornyus Pál nyugalmába vonulásával megüresedett egyik alügyészi állást Purguly Sándor főispán ideiglenesen dr. Türr Aladár zombori ügyvéddel töltötte be. Dr. Türr ideiglenesen a főügyészt is helyettesíti.

Kitüntetett tisztek. A király az ellenséggel szemben tanusított kiváló szolgálati elismerésül Szőke Anselm és Malicz Kálmán századosoknak és Slastny Frigyes tart. hadnagynak a III. osztályú katonai érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta. Signum laudist kaptak az ellenséggel szemben tanusított bátor és eredményes szolgálataik elismerésül Szirány Rezső százados, németfalvy Kindernay István dr. és Györy Rezső tart. főhadnagyk, Mike József hadnagy és Májerszky László tart. hadnagy (a

két utóbbi beosztva a 300. honvéd gyalogezredhez.) Végül a signum laudist kapta az ellenség előtt tanusított bátor és önfeláldozó magatartása elismerésül dr. Schwarz Oltó főorvos. Valamennyi 86. gy. ezredbeli tiszt.

Blöckl János apatini aljegyzőt a kárpáti harctéren tanusított vitéz magatartásáért az arany vitézségi éremmel tüntették ki Blöcknek ez már a második kitüntetése

Topolya új r. k. plébánosa a napokban érkezett állomáshelyére, hogy állását elfoglalja.

Megjutalmazott tanítók. A magyar nyelv sikeres tanítása körül szerzett érdemek elismerése fejében a báró Rudits-féle jutalomdíjakat a következő népiskolai tanítók kapták: *Fehérváry* Sándor bacsaborsódi rkath. tanító 300 koronát, *Antalicz* Kálmán kerényi közs. és *Budinszky* Miklós kuczorai g. kath. tanítók 200—200 koronát, *Biber* Fülöp szeghegyi ág. ev., *Garay* Endre petróczi ág. ev., *Zamurovits* Konstantin moholi g. kel., *Hegger* József ópalánkai rkath., *Breuer* Antal bacsalmási rkath., *Fekter* József bacsordasi közs., *Reith* Mihály ólütaki rkath., *Hahn* Pál vas-kuti rkath. és *Mészáros* Mária Eufemia bécsi rkath. népiskolai tanítók 100—100 koronát. Ezenfelül 40 tanuló nyert 20—20 kor. jutalmat a magyar nyelvben tanusított sikeres előmenetele miatt.

Előléptetett tisztek. Dr. almási *Kováchich* József bacsalmási ügyvédet, népfőlkelő hadnagyot főhadnaggyá nevezték ki.

Dr. *Gombos* Dezső óbecsei népfőlkelőhadnagyot főhadnaggyá léptették elő.

Eisenhut György, a hódsági kendergyár könyvelője, a 29. gyalogezred tartalékos hadnagya főhadnaggyá lépett elő.

Zsigmond István, a szegedi 5. sz. honvéd gyalogezred hadnagya főhadnaggy lett 1915. május 1-i ranggal.

Schnepf Ferenc apatini zászlóst hadnaggyá léptették elő.

Dolinka Vazul bajai főhadnagyot századosá léptették elő.

Dr. *Kurcz* Henrik kulai ügyvédet és *Berkovits* Rezső kulai gyárost, népfőlkelő hadnagyokat főhadnaggyakká léptették elő.

Ertl László és *Tomcsányi* Béla bajai népfőlkelő hadnagyokat főhadnaggyakká, *Tomcsányi* Jenő és dr. *Scharp* Andor bajai tartalékos zászlósokat hadnaggyakká nevezték ki.

Gesztesy Antal és *Jedlicska* István zentai népfőlkelő hadnagyokat főhadnaggyakká, dr. *Brichta* Nándor zentai ügyvédet élelmezési tisztté léptették elő.

Helyreigazítás. Vonatközssal a lapunk május 11-iki számában megjelent Generali közleményekre utólag még közöljük, hogy eme előkelő régi és leggazdagabb biztosító intézet főigynöksége a Generali Zombor, Ujvidék és Szabadkai Délvidéki Közgazdasági bank részvénylárásaságnál van.

Halálozások. *Szilágyi* István temerini községi tanító, a tanítói karnak egyik igen képzelt és ügybuzgó tagja a napokban 22 éves korában meghalt. A tüdővész támadta meg fiatalos korban. Bajára Gleichenbergben és a budakeszi szanatoriumban keresett gyógyírt, de hiába. Elhunyt szülés közben mélyseges részvételt kelt. Nagyanyján és szülőin kívül egy nővére és két hadbavonult fivére gyászolja.

Stern Vilmos bajai tekintélyes kereskedő, a Bajavidéki Takarékpénztár ügybuzgó alelnöke e hó 15-én 64 éves korában hirtelen meghalt. Sétaközben az utcán összeesett s nyomban meghalt. Szívizélhűdés ölte meg. A derék, köztisztelt férfit a lakosság közrészvételével temették el.

Schön Samu bajai kereskedő a napokban meghalt.

Jung Jakab gádori lakos, banküzlet tulajdonos, községi képviselőtestületi bizottsági tag, az első gádori takarékpénztár volt vezérigazgatója, a Bács-Bodrogvármegyei gazdasági egyesület gádori fiókjának elnöke 48 éves korában elhunyt, temetésén sokan vettek részt.

Schwerer József hódsági földbirtokos 85 éves korában meghalt. A derék férfit az összes hatóságok, testületek és nagy közönség részvételével temették el.

Sebesült katonatisztek. Lapunk jótollú munkálarsát, *Groll* Józsefet, az eszéki cs. és kir. 78. gyalogezred tartalékos hadnagyát, aki még mult évi szeptember hóban sebesült meg igen súlyosan a Szerbia elleni háborúban, — a folyó évi május 5-iki közöshadseregbeli Rendel-tetési közlöny szerint — hat hónapra szabadságotlák várakozási illetményel.

Fia után a halálba. Barna Péter topolyai legény nemrég betegen jött haza a katonáéktól. A súlyos bajt halál követte. A legény apja, *Barna* János annyira szívére vette fia elhunytát, hogy elkeseredésében a Bácsérbe vetette magát. Ott találták meg hulláját.

Egy bacska orvos kitüntetése. *Vulcs* Milán karlócai tisztviselő Madarason született Dusán nevű szigorlóorvos fia, mint hadapródjelölt az északi harctéren teljesíti hazafias kötelességét, Karlóczán lakó szüleijhez a következőket írta: »Kedves szüleim! Örömmel értesítem, hogy zászlósnak vagyok előléptetve. Egy rettenetes és elkeseredett ütközetben az ellenséges golyó záporában és a legnagyobb veszélyben halált megvető bátorsággal a sebesülteket bekötöttem a az elszállításokról úgy rendelkeztem, hogy egyetlen egy sebesült sem maradt bekötözés avagy orvosi segítség nélkül. Ezen bátor és önfeláldozó működésemet az ezredparancsnok rögtön az ütközet után zászlóssá kinevezett és kitüntetés végett felterjesztett. Május 1-én címükre küldtem az általam megtakarított 500 koronát és ha a jó Isten megsegít jövőben minden 1-én 200 koronán felül fogok küldeni. Kérem legyenek kegyesek édes-séget és dohányt küldeni. Mindnyájukat csókol szerető fiuk Dusán.« A boldog apa, fia sorait a Karlóczán állomásozó tiszteknek megmutatta, a kik melegen gratuláltak.

KÖZGAZDASÁG.

Sertésvés Bács megyében ezidőszereint eme helyeken van: Mélykut, Torza, Överbász, Kishegyes, Ujverbász, Ókér, Mohol, Aca, Órszálás, Baja, Ujvidék, Szabadka. (III. IV. és V. kerület.)

Ragadós száj és körömfájást állapították meg *Bácsalmáson* az állatok közt.

A szőlő állapota. *Baja*, május 10. A szőlőkben mindenütt a metszési munkálatok folynak, itt-ott kevés kitarivaló is van még. Munkáskézben már hiány kezd mutatkozni, férfiak helyett sok helyen asszonyok végzik a metszést és valószínűleg ezek fogják a többi munkát is végezni. A rézgáliczhiány és ennek drádasága nagy aggodalommal töltötte el a szőlősgazdákat, de ezen most már segítve lesz, amennyiben a várost már értesítették, hogy a szőlősgazdák az általuk jegyzett rézgáliczhiányt az állam révén meg fogják kapni. A szőlők betakart rügyei jók s a melegebb fekvésekben már szépen indulnak is. Borokban már nagyon csekély a készlet, minek folytán az árak egyre emelkednek, úgy hogy ma már 60 koronán alul nem lehet bort kapni. (A. L.)

Zöldségtermelés Ujvidéken. Ujvidékről írják, hogy ott most is nagy felesleg van zöld-ségfélékben s naponként 90 mm. salátát és 35 mm. egyéb zöldséget szállítanak Bécsbe. (Ezek az adatok alighanem túlzottak.)

Lépfene. Eme községekben az állatok közt lépfenét állapítottak meg: Bácsstóváros, Ujverbász, Bács, Szentfűlöp.

Szerkesztői üzenetek.

V. M., Karlóca. Postára tettük.

B. A., Bécs, Geigergasse 12. Mult számunk megjelenése után kaptuk cikkét. Tehát csak most adhatjuk le.

B. I., Zsáka. Csütörtökön postára tettük.

Szilbács. A jövő számban sorra kerül, egyes adatokkal kiegészítve.

E. K., Zenta. Csütörtökön elutazott.

V. M., Apatin. Néhány nap mulva elintézzük.

S. I., Baja, V. H. Bácsalmás. Más helyről korábban kaptuk.

T. N., Baja. Szerdán nem volt Budapesten.

L. I., Topolya. Meglesz.

J. K., Zsabya. Megszünése nem változtat a dolgon.

M. H., Mélykut Köszönjük.

H. I., Pécs. Sorra kerülnek.

G. J., Palánka. A jelzett napokon vártuk.

A kiadásért felelős: **Pető Lajos.**

Olcsó pénz 5.75—6% kamattal gyorsan közvetít ifj. Thalheimer Lajos bankbizományos, a torzsa Takarékpénztár titkára Torzsán.

Billiárdasztalok

modernek, újak és használtak, valamint fordíthatók **Zeneautomaták**, tivolijátékok, sorapánatok és Wertheimcassák — **jutányosan részletfizetésre** is kaphatók. — Kivánatra árjegyzék!

Schmidt János
Bácsfeketehegy. (Telefonsz. 9)

